

MED I KLUBBEN

Hvad er en freelanceklub

En sammenslutning af folk, der freelancer for samme medie(hus), hvad enten det er som stykbetalte, fastlancere, projektansatte eller vikarer. Hvad enten de er freelancere på fuld tid for én eller flere kunder, eller har deltids- eller fuldtidsjob et andet sted. Med andre ord: En freelanceklub er for alle, der ikke er fastansatte på det pågældende medie(hus) og som kan se ideen i at etablere et fagligt og fagpolitisk fællesskab med andre freelancere.

Hvorfor etablere en freelanceklub

Fordi vi som freelancere har gavn af at udveksle viden og erfaringer, og fordi vi – uanset hvad vi ellers laver – deler vilkår som ikke-fastansatte på det pågældende medie(hus). Vi kan forhandle individuelt om de enkelte opgaver, men i fællesskab kan vi ”hæve bunden” hvad angår arbejdsvilkår og betaling. Det kan foregå både formelt, f.eks. i forbindelse med overenskomstforhandlinger, eller mere uformelt: Ved at tale sammen kan vi f.eks. undgå, at redaktører spiller os ud mod hinanden, eller binder os noget på ærmet, f.eks. at der findes en ”standardtakst” som alle får, mens der i virkeligheden er nogen, der får mere. Erfaringerne fra eksisterende klubber viser, at udveksling af oplysninger fører til en bedre forhandlingsposition for alle, både dem, der synes det går meget godt, og dem, der synes det er lidt mere vanskeligt. Ofte kan vi også i samarbejde med de fastansattes tillidsrepræsentant opnå bedre rammer at forhandle inden for. Ordentlige rammer opnås bedst i fællesskab.

Hvordan etablerer man en freelanceklub

Det kræver sådan set ikke mere end én og gerne et par stykker, som kan se ideen med en klub, og begynder at tage kontakt til andre, der freelancer for mediet. Indkald et møde blandt så mange potentielle klubmedlemmer som muligt og find ud af, hvad der optager folk i forhold til arbejdsbetingelser og betaling.

Aftal evt. hvilke indsatsområder, I vil prioritere at bruge fællesskabet til. Aftal, hvordan I bedst kan holde kontakt – f.eks. via en facebookgruppe og en mailingliste –

og hvornår I mødes næste gang. Opret evt. facebookgruppen og mailinglisten i slutningen af mødet.

Hvis der skal udføres opgaver mellem møderne, så aftal hvem der er ansvarlig for dem og hold hinanden orienterede undervejs. Brug evt. facebookgruppen og mailinglisten til spørgsmål og overvejelser, der melder sig mellem møderne. Sørg for løbende at få kontakt til flere, der kunne være relevante klubmedlemmer. Hvis der oprettes en facebookgruppe, kan det være en god idé at gøre den hemmelig, men give alle medlemmer rettigheder til at invitere andre medlemmer. På den måde undgår man, at uvedkommende kan få adgang til oplysninger om f.eks. hvem der er medlemmer af klubben, men samtidig sikrer man en rimelig åbenhed og fleksibilitet i forhold til at få tilknyttet nye.

Hvis der findes en tillidsrepræsentant (TR) for de fastansatte på mediet, så kontakt om muligt vedkommende og orienter om, at klubben er etableret. Overvej at invitere vedkommende til et kommende klubmøde, eller vælg en eller flere fra klubben, der kan mødes med TR for at finde ud af, hvad I kan bruge hinanden til. Kontakt også gerne faglig afdeling i DJ og/eller FreelanceGruppen i DJ og fortæl om klubben, herunder hvem der er kontaktperson, og overvej om der er noget, I kan bruge DJ/FreelanceGruppen til i jeres klub.

Hvad kan man gøre i en freelanceklub

Ud over at bruge klubben til udvekslinger i det daglige (f.eks. via facebookgruppen) og evt. fysiske møder, hvor man kan diskutere fælles problemstillinger, kan man aftale fælles handling. Fælles handling kan f.eks. være i forbindelse med overenskomstforhandlinger på det pågældende medie. Hvis I har god kontakt til de fastansattes TR, kan I lægge op til et samarbejde om at forhandle konkrete forbedringer igennem for freelancere. Det kan også være f.eks. i forbindelse med enten nye eller eksisterende freelancekontrakter: Ofte vil der være noget i disse kontrakter, som enten er urimeligt eller helt afsindigt urimeligt, og som I vil forsøge at få ændret. Her kan I måske også bruge TR, eller I kan trække på rådgivning fra DJ's faglige afdeling og/eller FreelanceGruppen.

Et godt redskab til at få system i og overblik over jeres erfaringer med, hvordan freelancers honorar- og arbejdsvilkår er på det pågældende medie, kan være en

freelanceundersøgelse. Se beskrivelsen af denne i dokumentet "Hvad er en lokal freelanceundersøgelse". Med kollektive data i hånden kan I begynde at prioritere og begrunde jeres krav til forbedringer.

I kan også f.eks. lave interne oplysningskampagner/materiale – måske har freelancere på det pågældende medie faktisk nogle rettigheder, men det er ikke ensbetydende med, at alle kender til de rettigheder. Og hvis man ikke gør det, er det ikke sikkert, man nyder godt af dem. Rettigheder skal ofte aktivt håndhæves, hvis de skal være gældende i praksis.

Når man først har etableret freelanceklubben, er det vigtigt at holde den ved lige. Da freelancere ofte er på farten – både geografisk og f.eks. ved at skifte arbejdsområder og kundekreds – skal man løbende sørge for at holde kontakten og udvekslingerne i gang. Det betyder ikke, at man konstant skal knævre løs i facebookgruppen, hvis der ikke er noget aktuelt, der giver mening at udveksle om, men med jævne mellemrum kan man f.eks. dele oplysninger af relevans for de andre i klubben, og når der så opstår en "sag", eller man har brug for at spørge sine freelancekolleger til råds, så er den levende infrastruktur til rådighed.

Omskifteligheden indebærer også, at der løbende skal tilknyttes de nye freelancere, der begynder at levere til mediet. Det kan man gøre adhoc, når man opdager nye bylines eller møder nogen tilfældigt, og man kan gøre det systematisk; mange steder har TR ret til indsigt i, hvem der aflønnes freelance af mediet, og klubben kan f.eks. hvert eller hver halve år bede TR om at skaffe den opdaterede liste over ikke-fastansatte fra regnskabsafdelingen. Indimellem skal der også frameldes nogen fra klubben, hvis de ikke længere er tilknyttet mediet. Hvis nogle i klubben ikke længere er tilknyttet det pågældende medie, men til gengæld er begyndt at freelance et andet sted, hvor der er eller kan etableres en klub, kan man overveje at opretholde "medlemsskabet" af flere klubber, hvis der er sammenfaldende problemstillinger de forskellige steder.

Det vil være en god idé at aftale i klubben, hvem der er ansvarlige tovholdere for en given periode. De tovholdere kan sørge for at holde kontakt til TR og til DJ/FreelanceGruppen, for at indkalde til møder enten med jævne mellemrum eller ved behov, samt for at holde "medlemsdatabasen" ved lige.

Sidst men ikke mindst er en freelanceklub et godt forum for at lære jeres kolleger at kende, både socialt, fagligt og fagpolitisk.

Guide til etablering af en freelanceklub

- Kortlæg hvem I kender, som også freelancer for samme medie eller et relateret medie (har mediet f.eks. udvekslings/syndikerings/videreudnyttelsesaftaler med andre medier?)
- Find ud af hvem der er TR for de fastansatte, hvis I ikke allerede ved det.
- Find ud af, hvordan freelancere optræder i overenskomst eller sær aftale for huset, hvis overhovedet
 - TIP: På DJ's hjemmeside kan I finde både navnet på TR og mediets overenskomst: <https://journalistforbundet.dk/find-din-tillidsrepraesentant-og-overenskomst>
- Kortlæg de måder at freelance på for netop dette medie(hus), som I umiddelbart kender til
- Diskuter, hvad er det største problem, den største udfordring, eller tvivlsspørgsmål for freelancere på dette medie(hus) lige nu, eller som kunne lure lige om hjørnet. Overvej om det er fælles for alle typer freelancere, eller kun for nogle, og hvordan relationen er mellem forhold for faste og freelancere på netop dette/disse (potentielt) problematiske område(r)
- Formuler en invitation til andre freelancere samt en henvendelse til TR om, at I danner en freelanceklub
- Opret en (hemmelig!) facebookgruppe og begynd at invitere folk (men henvend jer til dem først og forklar, hvad I vil og tilknyt først, når de har aktivt givet udtryk for, at de er interesserede)
- Aftal hvad jeres næste skridt er. Et møde? En diskussionstråd i fb-gruppen? En researchopgave på forholdene for freelancere? Hvad kan I bruge FreelanceGruppens bestyrelse eller Faglig Afdeling til lige nu?

Kontakt FreelanceGruppens bestyrelse, hvis I vil have støtte til at komme i gang – eller komme videre – med klubarbejdet: mediklubben@freelancegruppen.dk